

SMJERNICE ZA RAZVOJ STANDARDA KVALIFIKACIJA U VISOKOM OBRAZOVANJU

UVOD

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) je instrument za ostvarivanje strateških ciljeva kvalitetnog obrazovanja, relevantnog u odnosu na potrebe tržišta rada, pojedinca i društva u cjelini. Okosnica HKO-a je Registar HKO-a u kojem su upisani standardi zanimanja, skupovi kompetencija, standardi kvalifikacija i skupovi ishoda učenja koje su u postupku vrednovanja odobrila povjerenstva za vrednovanje sastavljena od nepristranih stručnjaka.

Ove smjernice namijenjene su onima koji namjeravaju izraditi prijedlog standarda kvalifikacije ili skupa ishoda učenja u visokom obrazovanju i podnijeti zahtjev za njegov upis u Registar HKO-a i onima čija je uloga vrednovanje prijedloga standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja.

Smjernice se sastoje od tri dijela. U prvom dijelu dana su osnovna pojašnjenja o tome što je standard kvalifikacije, čemu služi, tko ga izrađuje, a tko vrednuje te zašto je potrebna standardizacija kvalifikacija. Drugi dio sadrži opis koraka u procesu izrade standarda kvalifikacije i pripadajućih skupova ishoda učenja u visokom obrazovanju i povezana obrazloženja koja prate strukturu obrasca za podnošenje zahtjeva za upis standarda kvalifikacije u Registar HKO-a. Treći dio sadrži opis koraka u procesu izrade skupova ishoda učenja koji se zasebno predaju i povezana obrazloženja koja prate strukturu obrasca za podnošenje zahtjeva za upis skupa ishoda učenja u Registar HKO-a.

Polazište za izradu ovih smjernica su Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/13, 41/16 - OUSRH, 64/18, 47/20 - OUSRH, 20/21), Pravilnik o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj 96/21), Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 119/22) i ostali relevantni dokumenti.

PRVO POGLAVLJE

Što je standard kvalifikacije?

Kvalifikacija je naziv za objedinjene skupove ishoda učenja određenih razina, obujma, profila, vrste i kvalitete. Dokazuje se svjedodžbom, diplomom ili drugom javnom ispravom koju izdaje ovlaštena pravna osoba.

Kvalifikacija nije istoznačna sa zanimanjem, koje može imati isti ili različit naziv kao kvalifikacija. Isti naziv za kvalifikaciju i zanimanje čest je u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te ponekad u reguliranim profesijama, odnosno u onim profilima u kojima su kvalifikacije dominantno izrađene prema zahtjevima određene profesije, zanimanja, odnosno regulirane na razini struke (npr. inženjeri).

Zahtjevi za reguliranjem obrazovne kvalifikacije u propisima često se iskazuju kroz zahtjeve prema studijskim programima te se opisno navodi kakav studijski program treba završiti osoba da bi obavljala određeno zanimanje (npr. poslove nastavnika predmetne nastave u srednjoj školi može obavljati osoba koja je završila sveučilišni diplomski studij odgovarajuće vrste ili stručni diplomski studij odgovarajuće vrste i ima potrebne pedagoške kompetencije¹²).

U visokom obrazovanju akademski i stručni nazivi i akademski stupnjevi utvrđuju se studijskim programom, čije je donošenje u nadležnosti visokog učilišta. Standardizacijom kvalifikacija omogućit će se jednoznačno i jednostavno reguliranje zahtjeva profesije prema obrazovnom sustavu, a primjenom HKO-a u sustavu obrazovanja uspostaviti će se poveznica između obrazovnih i studijskih programa te zahtjeva profesija.

Standard kvalifikacije je sadržaj i struktura određene kvalifikacije, a uključuje podatke za određivanje razine, obujma (broj bodova) i profila kvalifikacije (ishodi učenja) te podatke koji su potrebni za osiguravanje i unapređenje kvalitete kvalifikacije. U standardu kvalifikacije su propisani minimalni zajednički ishodi učenja koji trebaju biti sadržani u svakom programu koji se povezuje s tim standardom kvalifikacije.

Osim standarda kvalifikacije, predlagatelj može predložiti i upis skupa ishoda učenja, koji se može vezati za upisan standard kvalifikacije ili se može upisati samostalno.

Zašto nam trebaju standardi?

Ideja standardiziranosti prisutna je u samoj definiciji kvalifikacije prema Europskom kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje, gdje se kvalifikacija definira kao formalan rezultat postupka ocjenjivanja i vrednovanja kojim nadležna tijela potvrđuju da je pojedinac postigao ishode učenja sukladno utvrđenim standardima³. Standard kvalifikacije je podloga s kojom se povezuju pojedini obrazovni i studijski programi. Više je razloga zašto nam trebaju standardi, a to su primjerice transparentnost, pouzdanost, odnosno osiguravanje kvalitete te fleksibilnost, stvaranje podloge za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja i relevantnost.

¹ Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11,

² /12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20), članak 105., stavak 7.

³ Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2017. o Europskome kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje i o stavljanju izvan snage Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi Europskoga kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje (2017/C 189/03).

Transparentnost

Ishodi učenja, zapisani u standardu kvalifikacije koja se stječe završetkom određenog obrazovnog, odnosno studijskog programa, poslodavcu, obrazovnoj ustanovi i samom učeniku, studentu ili polazniku obrazovnog, odnosno studijskog programa učinit će jasnijima kompetencije koje se stječu završetkom određenog programa za stjecanje kvalifikacije. Dodatno, zahvaljujući poveznici s Europskim kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje i Kvalifikacijskim okvirom Europskoga prostora visokog obrazovanja te korištenju kvalifikacijskih okvira u priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija, posjednici kvalifikacija stečenih u Hrvatskoj moći će jednostavno pružiti kvalitativnu informaciju i dokaz svojih stečenih kompetencija poslodavcima i obrazovnim ustanovama diljem Europe.

Osiguravanje kvalitete

Drugo, standardiziranost u vidu minimalnih zajedničkih ishoda učenja koji su podloga za izradu programa koji se s tim standardom kvalifikacije povezuju, a koji su dogovoreni između relevantnih dionika u sustavu, podrazumijeva standard kvalifikacije kao nacionalni standard koji postaje podloga za osiguravanje kvalitete i pouzdanost stjecanja kvalifikacije. Osim u vidu samih ishoda učenja, standardiziranost je važna i za uvjete stjecanja određenih skupova ishoda učenja, kao i za uvjete vrednovanja. U standardu kvalifikacije preporučuje se koji profil treba imati osoba ili osobe koje provode vrednovanje određenih skupova ishoda učenja te u kakvim uvjetima, kojim resursima te primjenom kojih metodologija se vrednovanje treba odvijati.

Fleksibilnost

Važno je istaknuti da standardizacija kvalifikacija ne podrazumijeva potpunu međusobnu podudarnost programa kojima se stječe određena kvalifikacija, odnosno koji su povezani s određenim standardom kvalifikacije, već ona omogućava i fleksibilnost na razini programa, dokle god programi zadovoljavaju minimalne uvjete propisane relevantnim standardom. Fleksibilnost koju omogućuje standard kvalifikacije ogleda se i u strukturi standarda kvalifikacije, koji se sastoji od obveznih i neobveznih skupova ishoda učenja.

Vrednovanje neformalnog i informalnog učenja⁴

Standardiziranost u jasno propisanim uvjetima za stjecanje i vrednovanje ishoda učenja podloga je za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja. U standardu kvalifikacije, primjerice, doktora dentalne medicine, za većinu skupova ishoda učenja bit će propisani kontrolirani uvjeti stjecanja ishoda učenja dok će, s druge strane, za sveučilišnog magistra engleskog jezika i književnosti kod većeg broja skupova ishoda učenja biti prihvatljivo stjecanje kompetencija neformalnim ili informalnim putem.

Za one skupove ishoda učenja koje je, prema standardu, moguće stjecati neformalnim i informalnim putem, uvjeti vrednovanja trebaju što jasnije i detaljnije propisati standarde vrednovanja. Takvi standardizirani skupovi ishoda učenja podloga su za povezivanje programa za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja.

⁴ Neformalno učenje (engl. Non-formal Learning) je organizirana aktivnost učenja čija je svrha stjecanje i unapređivanje kompetencija za osobne, društvene i profesionalne potrebe, a ne dokazuje se javnom ispravom.

Informalno učenje (engl. Informal Learning) je neorganizirana aktivnost stjecanja kompetencija iz svakodnevnih iskustava te drugih utjecaja i izvora iz okoline za osobne, društvene i profesionalne potrebe.

Relevantnost

Budući da je standard zanimanja rezultat kvantitativnog i kvalitativnog ispitivanja potreba tržišta rada, standard kvalifikacije, koji je povezan s njime, također postaje relevantan i s obzirom na potrebe tržišta rada. Standard zanimanja sadrži popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje.

Tko izrađuje standarde kvalifikacija?

U suradnji s relevantnim dionicima, prijedlog standarda kvalifikacije izrađuje pravna ili fizička osoba te tijelo državne uprave koji za to imaju opravdani interes. Kako je ideja da standard kvalifikacije postane općeprihvaćeni nacionalni standard koji će, između ostaloga, predstavljati podlogu za izradu i vrednovanje obrazovnih i studijskih programa kojima se stječe određena kvalifikacija, predlaže se da se izradi prijedloga standarda kvalifikacije od samog početka pristupi timski. Konzorcij koji izrađuje prijedlog standarda kvalifikacije trebao bi biti sastavljen od institucija koje su **potencijalni izvoditelji** studijskih ili obrazovnih programa kojima se stječe određena kvalifikacija. Ovisno u ulozi kvalifikacije, moguće je uključiti i ostale relevantne dionike.

Primjerice, u izradu standarda kvalifikacija moguće je uključiti i **poslodavca** koji je bio uključen u izradu standarda zanimanja kroz koji su iskazane kompetencije potrebne za obavljanje određenog zanimanja. Ako je pritom kvalifikacija namijenjena za pristup nekoj reguliranoj profesiji, pri definiranju traženih kompetencija važno je uključiti relevantne **strukovne udruge, komore i tijela državne uprave nadležna za reguliranu profesiju**. Ako je kvalifikacija namijenjena i nastavku obrazovanja, u izradu ishoda učenja trebaju biti uključeni **nastavnici**, a ishodi učenja trebaju obuhvatiti stjecanje temeljnih znanja u određenim profilima.

Međutim, neovisno o ulozi kvalifikacije, iznimno je važno od samog početka uključiti potencijalne izvoditelje programa kojima se stječe kvalifikacija za koju se izrađuje standard. Time se razvija međusobno uvažavanje i kultura kvalitete u pristupu izrade nacionalnih standarda. Ako potencijalni izvoditelji studijskih i drugih programa, kojima se stječe kvalifikacija za koju je predlagatelj dužan pribaviti mišljenje potencijalnih izvoditelja programa, iz opravdanih razloga nisu uključeni u izradu prijedloga standarda kvalifikacije, bit će naknadno konzultirani u postupku predlaganja standarda kvalifikacije da dostave mišljenje o prijedlogu standarda kvalifikacije (ako ne dostave mišljenje, predlagatelj mora dostaviti obrazloženje), a mogu biti konzultirani i u postupku vrednovanja.

DRUGO POGLAVLJE

Izrada zahtjeva za upis standarda kvalifikacije koja se stječe visokim obrazovanjem

Obvezni elementi standarda kvalifikacije propisani su Pravilnikom o Registru HKO-a. Predlagatelj standarda kvalifikacije, odnosno podnositelj zahtjeva za upis standarda kvalifikacije u Registar HKO-a koja se stječe visokim obrazovanjem podnosi zahtjev Agenciji za znanost i visoko obrazovanje na propisanom obrascu (HKO_SK_VO) koji popunjava u elektroničkom obliku, putem aplikacije Informacijskog sustava Registra HKO-a pod nazivom Zahtjevi. Obrazac HKO_SK_VO također je sastavni dio Pravilnika o Registru HKO-a.

Zahtjev za upis standarda kvalifikacije sastoji se od triju dijelova. U prvom dijelu (A dio obrasca) upisuju se opći podatci o predlagatelju zahtjeva i zahtjevu. U drugom dijelu (B dio obrasca) opisuje se standard kvalifikacije. Treći dio (C dio obrasca) predstavlja prijedlog skupova ishoda učenja te se pri predlaganju standarda kvalifikacije popunjava za svaki skup ishoda učenja posebno.

A. OPĆI PODATCI

Prvi dio obrasca sadrži odjeljke u koje se upisuju opći podatci o predlagatelju i unose mišljenja drugih zainteresiranih pravnih osoba u svojstvu potencijalnih izvoditelja programa za stjecanje kvalifikacije za koju se predlaže standard.

Naziv predlagatelja standarda kvalifikacije

Iako u izradi prijedloga standarda kvalifikacije najčešće sudjeluju različiti dionici, u formalnom smislu, predlagatelj zahtjeva za upis standarda kvalifikacija je jedna pravna ili fizička osoba ili tijelo državne uprave. Predlagatelj postaje kontakt u daljnjem konzultativnom postupku i postupku vrednovanja te preuzima odgovornost za prijedlog standarda kvalifikacije koji podnosi. Predlagatelj upisuje ime fizičke osobe ili naziv pravne osobe ili tijela državne uprave koja predlaže standard kvalifikacije. Fizičke osobe koje predlažu standarde su obrtnici, a pravne osobe mogu biti trgovačko društvo, javna ustanova i dr.

Adresa predlagatelja

Upisuje se adresa prebivališta fizičke osobe ili adresa sjedišta pravne osobe koja predlaže standard kvalifikacije i ispunjavaju podrubrike: Ulica i kućni broj, Poštanski broj i grad, Telefon i E-mail adresa.

Matični broj

Upisuje se matični broj predlagatelja standarda kvalifikacije.

OIB

Upisuje se osobni identifikacijski broj predlagatelja standarda kvalifikacije.

Opis glavne djelatnosti poslovnog subjekta

Predlagatelj kratko navodi djelatnost kojom se bavi, npr.: obrazovanje.

Ime i prezime odgovorne osobe ovlaštene za zastupanje predlagatelja

Upisuje se ime i prezime odgovorne osobe koja je ovlaštena za zastupanje predlagatelja standarda kvalifikacije.

Kontakt podatci odgovorne osobe ovlaštene za zastupanje predlagatelja

Upisuju se kontakt podatci odgovorne osobe ovlaštene za zastupanje predlagatelja i popunjavaju podrubrike: Ulica i kućni broj, Poštanski broj i grad, Telefon i E-mail adresa.

OIB odgovorne osobe ovlaštene za zastupanje predlagatelja

Upisuje se osobni identifikacijski broj odgovorne osobe ovlaštene za zastupanje predlagatelja.

Mišljenja drugih zainteresiranih pravnih osoba u svojstvu potencijalnih izvoditelja programa kojima bi se stjecala kvalifikacija

Predlagatelj standarda kvalifikacije treba dostaviti mišljenja potencijalnih izvoditelja programa za stjecanje kvalifikacije za koju se predlaže standard te učitati pribavljena mišljenja u ovom odjeljku elektroničkog obrasca. Što više relevantnih i argumentiranih mišljenja predlagatelj pribavi, prijedlog standarda kvalifikacije bit će lakše vrednovati.

Budući da standard kvalifikacije koji je upisan u Registar HKO-a predstavlja nacionalni standard, iznimno je važno da je on usuglašen među onima koji predstavljaju najveći stručni autoritet u nekom području. Uspješnost postizanja konsenzusa oko toga što predstavlja nacionalni standard u nekom području je i pokazatelj kulture kvalitete.

Mišljenje potencijalnih izvoditelja izrađuje se prema obrascima u Dodatku ovih Smjernica. Mišljenje može biti pozitivno ili negativno.

Ako, iz razloga koji ne ovise o volji predlagatelja, predlagatelj nije u mogućnosti dostaviti mišljenja, predlagatelj treba u odjeljku Obrazloženje o nemogućnosti dostave mišljenja upisati obrazloženje zašto nije pribavio mišljenja potencijalnih izvoditelja programa (npr. ne postoji potencijalni izvoditelj programa kojim bi se stjecala predložena kvalifikacija ili potencijalni izvoditelj se nakon traženja mišljenja nije izjasnio).

Dodatno, kad je riječ o prijedlozima standarda kvalifikacija koje su preduvjet za obavljanje reguliranih profesija, Agencija za znanost i visoko obrazovanje će zatražiti i mišljenje tijela državne uprave nadležnog za reguliranje profesije, kako bi se osigurala usklađenost standarda kvalifikacije sa sektorskim propisima kojima se propisuju uvjeti za pristup određenoj reguliranoj profesiji, osim ako je predlagatelj standarda kvalifikacije tijelo državne uprave nadležno za reguliranu profesiju. Ako predlagatelj već posjeduje mišljenje tijela državne uprave nadležnog za reguliranu profesiju, predlagatelj može takvo mišljenje priložiti uz zahtjev. Pod pojmom regulirane profesije se podrazumijeva značenje propisano zakonom kojim se uređuju regulirane profesije i priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija.

B. OPIS STANDARDA KVALIFIKACIJE

Prijedlog naziva standarda kvalifikacije na razinama visokog obrazovanja

Naziv kvalifikacije mora odražavati smisao kvalifikacije te jasno i transparentno sadržavati što je moguće više informacija o svim karakteristikama kvalifikacije.

Naziv cjelovite kvalifikacije u visokom obrazovanju ima svoj generički i specifični dio. Generički dio naziva cjelovitih kvalifikacija proizlazi iz propisa u visokom obrazovanju i odražava djelomično profil (npr. sveučilišni) te razinu (npr. prvostupnik), kao i spol (prvostupnik / prvostupnica). Pri dodjeli naziva cjelovitih kvalifikacija u visokom obrazovanju potrebno je koristiti generičke nazive koji su ponuđeni u Tablici 1. U Tablici 1 nije navedena razina 8.1 – kvalifikacije stečene završetkom poslijediplomskih znanstvenih magistarskih studija (sveučilišni poslijediplomski znanstveni studij kojim se stjecao akademski stupanj magistra znanosti te sveučilišni poslijediplomski umjetnički studij kojim se stjecao akademski stupanj magistra umjetnosti) jer važeći propisi koji reguliraju visoko obrazovanje više ne propisuju takvu vrstu i razinu visokog obrazovanja.

Specifični dio naziva predstavlja disciplinu ili više međusobno povezanih disciplina (interdisciplinarno). Koliko će specifičan biti naziv kvalifikacije, ovisi o tome koliko kvalifikacija razvija specifične kompetencije koje je nužno učiniti jasnima i iz samog naziva ili je usmjerena više na stjecanje općih, generičkih kompetencija i ima široki spektar različitih zanimanja koja pokriva. O tome za svaki sektor posebno odlučuju sektorski stručnjaci koji izrađuju prijedloge, odnosno povjerenstva koja ih vrednuju. Radi ostvarivanja cilja transparentnosti kvalifikacije, preporučuje se da naziv odražava ideju kvalifikacije. Važno je znati da ne mogu postojati dva različita standarda istog naziva.

Za naziv djelomičnih kvalifikacija ključno je da odražava ideju kvalifikacije i slijedi propise, ako je primjenjivo.

Tablica 1. Generički dijelovi naziva cjelovitih kvalifikacija

GENERIČKI DIJELOVI NAZIVA CJELOVITIH KVALIFIKACIJA		
HKO RAZINA KVALIFIKACIJE	NAZIV RAZINE VISOKOG OBRAZOVANJA	GENERIČKI NAZIV KOJI SE STJEČE ZAVRŠETKOM STUDIJA⁵
5	stručni kratki studij	pristupnik / pristupnica
6.st	stručni prijediplomski studij	prvostupnik (baccalaureus) / prvostupnica (baccalaurea)
6.sv	sveučilišni prijediplomski studij	sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) / sveučilišna prvostupnica (baccalaurea)
7.1.st	stručni diplomski studij	magistar / magistra TEHNIČKE ZNANOSTI: magistarinženjer / magistra inženjerka
7.1.sv	sveučilišni diplomski studij/ sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij	sveučilišni magistar / sveučilišna magistra TEHNIČKE ZNANOSTI I NEKI PROGRAMI IZ PODRUČJA BIOTEHNIČKIH ZNANOSTI: sveučilišni magistar inženjer / sveučilišna magistra inženjerka MEDICINA, STOMATOLOGIJA, VETERINA: doktor / doktorica
7.2	sveučilišni specijalistički studij	specijalist / specijalistica MEDICINA, VETERINA, STOMATOLOGIJA, FARMACIJA I MEDICINSKA BIOKEMIJA: sveučilišni specijalist / sveučilišna specijalistica
8.2	doktorski studij	doktor / doktorica znanosti / umjetnosti

⁵ Prema Zakonu o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 119/2022)

Opravdanost uvođenja i uloga kvalifikacije

Predlagatelj ovdje navodi i obrazlaže jednu ili više uloga kvalifikacije za koju predlaže standard u opsegu ne većem od jedne kartice teksta, na primjer:

- potrebe tržišta rada,
- nastavak obrazovanja
- potrebe pojedinca ili društva.

U osnovi, većina kvalifikacija ima više uloga. Predlagatelj standarda treba obrazložiti svaku od predviđenih uloga kvalifikacije za koju/e predlaže standard.

Uloga vezana za tržište rada obrazlaže se navodeći povezani standard zanimanja (jedan ili više njih). U elektroničkom obrascu u Registru HKO-a odabire se naziv i šifra jednog ili više standarda zanimanja s kojima se povezuje predloženi standard kvalifikacije.

Ako je jedna od uloga predloženog standarda kvalifikacije nastavak obrazovanja, u elektroničkom obrascu navodi se naziv jednog ili više standarda kvalifikacija koje se stječu završetkom programa koji se mogu pohađati u nastavku obrazovanja, ako je takav standard kvalifikacije već upisan u Registar HKO-a. Ako takav standard kvalifikacije dotad nije upisan u Registar HKO-a, u obrazac se upisuje ili cjeloviti naziv odgovarajuće kvalifikacije (ako postoji potreba za njezinim specificiranjem), ili samo razina, odnosno razina i znanstveno područje.

Standard kvalifikacije može imati ulogu nastavka obrazovanja na istoj ili na višoj razini kvalifikacije. Ako je jedna od uloga predloženog standarda kvalifikacije vezana za potrebe pojedinca ili društva, predlagatelj mora obrazložiti na koji način takva kvalifikacija pridonosi ispunjavanju drugih društvenih potreba ili potreba pojedinca, odnosno služi dobrobiti i koristima koje nisu isključive niti interesno i profitno organizirane te doprinose osobnom razvoju, slobodi, samostalnosti i kreativnosti pojedinca.

Naziv i šifra standarda zanimanja

U elektroničkom obrascu odabire se naziv i šifra jednog ili više standarda zanimanja s kojima se povezuje predloženi standard kvalifikacije. I obratno, više standarda kvalifikacija može biti povezano s jednim standardom zanimanja. Upisom u Registar HKO-a provodi se povezivanje standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja s odgovarajućim standardima zanimanja i skupovima kompetencija.

Sektor kojem pripada kvalifikacija za koju se predlaže standard

Standardi kvalifikacija svrstavaju se u sektore koji su za potrebe provedbe HKO-a utvrđeni Pravilnikom o Registru HKO-a.

Predlagatelj odabire sektor za koji smatra da najbolje odgovara sadržaju standarda kvalifikacije koji predlaže za upis u Registar HKO-a. Ako predlagatelj smatra da je standard kvalifikacije međusektorski, odnosno da pripada u više sektora, informaciju o tome navodi u odjeljku Drugi izbori, npr.: Izbor 1: Sektor VI. Strojarsstvo, brodogradnja i metalurgija

Drugi izbori: Sektor VII. Elektrotehnika i računarstvo

Područje/polje kojem pripada kvalifikacija za koju se predlaže standard (uključujući i po važećoj klasifikaciji ISCED FoET)

Predlagatelj unosi prijedlog područja/polja kojem pripada kvalifikacija za koju se predlaže standard na temelju pravilnika kojim se uređuju znanstvena i interdisciplinarna područja, polja i grane te umjetničko područje, polja i grane. Pojedina kvalifikacija može pripadati samo jednom području i polju, a ako se radi o kvalifikaciji koja ima obilježja interdisciplinarnosti tada ona pripada interdisciplinarnom polju u okviru određenog područja (ako se radi o kombinaciji više polja istog područja), odnosno interdisciplinarnom području (ako se radi o kombinaciji više područja). Osim toga, da bi se olakšalo vođenje statistika i usporedivost na međunarodnoj razini, standardom kvalifikacije utvrđuje se i poveznica na klasifikaciju ISCED FoET - Međunarodnu standardnu klasifikaciju obrazovanja: polja obrazovanja i osposobljavanja.

Prijedlog HKO razine kvalifikacije za koju se predlaže standard

U ovom odjeljku upisuje se numerička oznaka razine na kojoj se kvalifikacija nalazi u HKO-u. Može se predložiti samo jedna numerička oznaka razine koja treba biti u skladu s odredbama iz članka 7. Zakona o HKO-u. Nakon što su razine dodijeljene pojedinačnim skupovima ishoda učenja, potrebno je provjeriti odgovara li predložena razina standarda kvalifikacije propisanim zahtjevima.

Vrsta cjelovite kvalifikacije za koju se predlaže standard

U visokom obrazovanju cjelovite kvalifikacije se prema vrsti razlikuju i dijele na kvalifikacije koje se stječu završetkom stručnih i sveučilišnih studija.

Kvalifikacije koje se stječu završetkom stručnih studija potvrđuju primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje zanimanja i osposobljenost za neposredno uključivanje u radni proces te život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnoga gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća te u skladu s društvenim potrebama i cjeloživotno učenje.

Kvalifikacije koje se stječu završetkom sveučilišnih studija potvrđuju osposobljenost za obavljanje poslova u područjima znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te za razvoj i primjenu znanstvenih, umjetničkih i stručnih dostignuća, osposobljenost za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnoga gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća te u skladu s društvenim potrebama i osposobljenost za cjeloživotno učenje.

Prijedlog minimalnog obujma kvalifikacije

Za svaku kvalifikaciju određuje se obujam, odnosno prosječno ukupno utrošeno vrijeme potrebno za stjecanje te kvalifikacije.

Prosječno ukupno utrošeno vrijeme iskazuje se u ECTS (Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova/European Credit Transfer and Accumulation System) bodovima u visokom obrazovanju.

Broj bodova dodijeljen kvalifikaciji odražava vrijeme koje je potrebno prosječnom polazniku da bi stekao ishode učenja koji su sadržani u predloženom standardu kvalifikacije.

Jedan ECTS bod predstavlja 30 sati procijenjenog prosječno utrošenog studentskog rada pri ostvarivanju ishoda učenja.

Dodjela bodova skupovima ishoda učenja te, posljedično, standardu kvalifikacije treba biti u skladu s člankom 7. Zakona o HKO-u i Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti koji utvrđuju minimalni obujam bodova po vrsti studija.

U ovom odjeljku treba navesti minimalan broj bodova koji je nužan za stjecanje predložene kvalifikacije.

Standard kvalifikacije predstavlja zajednički minimum za sve obrazovne i studijske programe koji se s njime usklađuju, stoga zbroj bodova obveznih i neobveznih skupova ishoda učenja ne može biti manji od ukupnog broja bodova tog standarda kvalifikacije.

Sa standardom kvalifikacije mogu se povezati i programi kojima se stječe više bodova od zadanog minimuma, ako zadovoljavaju minimalne uvjete propisane standardom.

Klasa kvalifikacije za koju se predlaže standard

Kvalifikacija može biti cjelovita ili djelomična.

Cjelovita kvalifikacija je ona koja samostalno udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili za nastavak obrazovanja.

Djelomična kvalifikacija je kvalifikacija koja samostalno ne udovoljava uvjetima za pristupanje tržištu rada i/ili nastavku obrazovanja, nego isključivo uz odgovarajuću cjelovitu kvalifikaciju, odnosno uz jednu ili više drugih odgovarajućih djelomičnih kvalifikacija, u skladu sa standardom cjelovite kvalifikacije. Ovakva kvalifikacija nosi minimalno 10 bodova od kojih je najmanje 50% na razini odgovarajuće djelomične kvalifikacije.

Popis skupova ishoda učenja - POSTOJEĆI

Ako u Registru HKO-a već postoje odobreni skupovi ishoda učenja koji su istodobno i sastavni dio standarda kvalifikacije koji se predlaže, iz padajućeg izbornika odabiru se odgovarajući skupovi ishoda učenja i upisuju u podrubrike Obvezni i Neobvezni.

Popis skupova ishoda učenja – NOVI

Za nove skupove ishoda učenja, koji su predloženi za vrednovanje i upis u Registar HKO-a, u odgovarajuće rubrike Obvezni ili Neobvezni upisuju se novi skupovi ishoda učenja. Detaljnije upute nalaze se u daljnjem tekstu ovih smjernica.

Obvezni i neobvezni skupovi ishoda učenja

Pod obveznim skupovima ishoda učenja misli se na one skupove ishoda učenja koje svi obrazovni programi koji se povezuju s tim standardom moraju sadržavati kao obvezne. Pod neobveznim skupovima ishoda učenja misli se na one skupove koje izvoditelji programa kojim se stječe ta kvalifikacija mogu izabrati kao obvezne ili kao izborne (za polaznike).

U standardu kvalifikacije najmanje 50 % ukupnog broja ECTS bodova navedenog u polju Minimalan obujam kvalifikacije (ECTS bodova) čine ECTS bodovi koji proizlaze iz obveznih skupova ishoda učenja. Načelno, veći udio neobveznih skupova ishoda učenja primjeren je za razine na koje se smještaju diplomski studiji.

Uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacije

Unose se podatci o razini kvalifikacije koju je potrebno imati da bi se pristupilo stjecanju kvalifikacije za koju se predlaže standard (npr. cjelovita kvalifikacija na razini 6.sv, odnosno završen sveučilišni prijediplomski studij). Uvjeti pristupanja propisani su člankom 7. Zakona o HKO-u. Uz obvezne uvjete koji proizlaze iz Zakona o HKO-u, moguće je propisati i dodatne uvjete u smislu prihvatljivih profila. Takvi specifični zahtjevi za pristup određenim obrazovnim i studijskim programima iskazuju se kao referenca na razinu i profil kvalifikacije (npr. cjelovita kvalifikacija na razini 6.sv, sveučilišni prvostupnik strojarstva).

Tablica 2. Minimalni uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacije

MINIMALNI UVJETI ZA PRISTUPANJE STJECANJU KVALIFIKACIJE (Zakon o HKO-u, članak 7. i Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti)			
Cjelovite kvalifikacije		Djelomične kvalifikacije	
5	kvalifikacija na razini 4.1 ili višoj	5	posjedovanje cjelovite kvalifikacije na razini 4.1
6.st	kvalifikacija na razini 4.2 uz položenu državnu maturu ili 5 (stručni kratki studij)	6	posjedovanje cjelovite kvalifikacije na razini 4.2 ili više
6.sv	kvalifikacija na razini 4.2 uz položenu državnu maturu		
7.1.st	odgovarajuća kvalifikacija na razini 6.st ili razini 6.sv u skladu s uvjetima koje općim aktom utvrdi visoko učilište, uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih studijskim programom visokog učilišta.	7	posjedovanje cjelovite kvalifikacije na razini 4.2 ili više
7.1.sv	odgovarajuća kvalifikacija na razini 6.sv ili na razini 7.1.sv stečena završetkom sveučilišnog integriranog studija, a iznimno i kvalifikacija na razini 6.st, u skladu s općim aktom visokog učilišta koje provodi taj studij te uz polaganje razlikovnih ispita koje određuje visoko učilište		
7.2	posjedovanje prethodne kvalifikacije koja se stječe završetkom sveučilišnoga diplomskog ili sveučilišnoga integriranoga prijediplomskog i diplomskog studija u skladu s uvjetima koje općim aktom utvrdi sveučilište odnosno sastavnica sveučilišta, uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih studijskim programom sveučilišta ili njegove sastavnice; iznimno, sveučilišni specijalistički studij može upisati i osoba koja je završila stručni diplomski studij uz polaganje razlikovnih ispita koje određuje visoko učilište odnosno uz najmanje pet godina radnoga staža u području izvođenja studija, pri čemu uvjete upisa na sveučilišni specijalistički studij odlukom utvrđuje visoko učilište		
8.2	kvalifikacija na razini 7.1.sv ili 7.2 u skladu s uvjetima koje općim aktom utvrdi sveučilište/sastavnica uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih studijskim programom sveučilišta ili njegove sastavnice	-	-

Uvjeti za stjecanje kvalifikacije

Kao uvjeti za stjecanje kvalifikacije navode se obvezni (minimalni) uvjeti koji proizlaze iz važećih propisa te specifični uvjeti koji postoje za tu kvalifikaciju (npr. da su napravljeni određeni završni radovi, položeni specifični ispiti, položen završni ispit itd.). Visoko učilište može propisati i dodatne uvjete za stjecanje kvalifikacije svojim internim propisima.

Tablica 3. Uvjeti za stjecanje cjelovitih kvalifikacija

UVJETI ZA STJECANJE CJELOVITIH KVALIFIKACIJA			
RAZINA		MINIMALNI UVJETI ZA STJECANJE ⁶	MINIMALAN OBUJAM
5	stručni kratki studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze (U skladu sa studijskim programom studij može završiti izradom ili izradom i obranom završnog rada ili polaganjem završnog ispita)	minimalno 120 ECTS bodova, od toga najmanje 60 ECTS bodova na 6. ili višoj razini IU
6.st	stručni prijediplomski studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze te izrađen i obranjen završni rad ili položen završni ispit	minimalno 180 ECTS bodova, od toga najmanje 120 ECTS bodova na 6. ili višoj razini IU
6.sv	sveučilišni prijediplomski studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze izrađen i obranjen završni rad ili položen završni ispit	
7.1.st	stručni diplomski studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze izrađen i obranjen diplomski rad ili položen diplomski ispit	minimalno 60 ECTS bodova na 7. ili višoj razini IU zajedno s prethodnom kvalifikacijom 6. razine: minimalno 300 ECTS bodova
7.1.sv	sveučilišni diplomski studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze	
7.1.sv	sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij	izrađen i obranjen diplomski rad ili položen diplomski ispit	
7.2	sveučilišni specijalistički studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze izrađen specijalistički rad i/ili položen specijalistički ispit	minimalno 60 ECTS bodova na 7. ili višoj razini IU
8.2	doktorski studij	položeni svi ispiti i izvršene druge studijske obveze položeni ispiti i izvršene druge studijske obveze izrađen i obranjen doktorski rad, odnosno izrađeno, izvedeno i prikazano umjetničko djelo	180 ECTS bodova

⁶ Uvjeti za završetak preuzeti su iz Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 119/2022).

Tablica 4. Uvjeti za stjecanje djelomičnih kvalifikacija

UVJETI ZA STJECANJE DJELOMIČNIH KVALIFIKACIJA	
RAZINA DJELOMIČNE KVALIFIKACIJE	MINIMALAN OBUJAM
5	<i>minimalno 10 ECTS bodova, od kojih je najmanje 50% na razini odgovarajuće djelomične kvalifikacije</i>
6	
7	

Prijedlog datuma revizije standarda kvalifikacije

Unosi se prijedlog datuma do kojeg bi se standard kvalifikacije trebao revidirati, a posljedično i programi koji se naslanjaju na standard kvalifikacije (npr. 1. ožujka 2025.).

C. PRIJEDLOG SKUPA ISHODA UČENJA

Ishodi učenja su kompetencije koje je osoba stekla učenjem i dokazala nakon postupka učenja.

Skup ishoda učenja je najmanji cjelovit skup povezanih ishoda učenja određene razine, obujma i profila.

Prijedlog skupa ishoda učenja koji je dio standarda kvalifikacije sadržava sljedeće elemente:

1. naziv prijedloga skupa ishoda učenja,
2. razinu skupa ishoda učenja prema HKO-u,
3. prijedlog obujma skupa ishoda učenja,
4. popis ishoda učenja,
5. uvjete za pristupanje stjecanju skupa ishoda učenja,
6. materijalne i kadrovske uvjete potrebne za stjecanje/vrednovanje skupa ishoda učenja,
7. materijalne i kadrovske uvjete potrebne za vrednovanje skupa ishoda učenja (samo ako se razlikuju od uvjeta za stjecanje),
8. postupak i primjer vrednovanja skupa ishoda učenja.

Preporuka je da su u standardu kvalifikacije najmanje polovica skupova ishoda učenja obvezni skupovi ishoda učenja. Broj skupova ishoda učenja u standardu kvalifikacije određuje predlagatelj uz preporuku da se u slučaju kvalifikacija manjeg obujma ne prekoračuje broj od deset skupova ishoda učenja.

Važno je naglasiti da skupovi ishoda standarda kvalifikacije, kao niti ishodi učenja koji opisuju pojedini skup ishoda učenja standarda kvalifikacije, ne moraju biti jednaki ishodima učenja programa koji se usklađuje sa standardom. Drugim riječima, program će se opisivati kroz vlastite ishoda učenja, pri čemu treba paziti da obvezni ishodi učenja programa obuhvaćaju ishode učenja obveznih skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije s kojim se program usklađuje. Za detaljne upute za izradu i usklađivanje obrazovnih i studijskih programa sa standardima kvalifikacija u visokom obrazovanju izradit će se posebne smjernice.

U Tablici 5. dan je prikaz odnosa obveznih skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije i obveznih ishoda učenja programa koji je s tim standardom usklađen.

Tablica 5. Povezanost skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije i ishoda učenja programa

Povezanost skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije i ishoda učenja programa	OBVEZNI ISHODI UČENJA PROGRAMA (IU-PR)				
	OIU-PR 1	OIU-PR 2	OIU-PR 3	OIU-PR 4	itd.
OBVEZNI SKUPOVI ISHODA UČENJA STANDARDA KVALIFIKACIJE (OSIU-SK)					
OSIU-SK 1	x	x			...
OSIU-SK 2			x		...
OSIU-SK 3			x		...
OSIU-SK 4				x	...
itd.

Naziv prijedloga skupa ishoda učenja

Naziv prijedloga skupa ishoda učenja treba odražavati sadržaj povezanih ishoda učenja.

Primjer:

Naziv standarda kvalifikacije: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica socijalne pedagogije

Naziv skupa ishoda učenja: *Rad s osobama s problemima u ponašanju.*

Ishodi učenja u okviru navedenog primjera skupa ishoda učenja:

- 1) *Analizirati obilježja osoba s problemima u ponašanju,*
- 2) *Usporediti učinke različitih socijalnopedagoških intervencija s pojedincima i skupinama pojedinaca iz populacije osoba s problemima u ponašanju,*
- 3) *Razlikovati područja profesionalnog djelovanja različitih struka u okviru rada s osobama s problemima u ponašanju.*

Razina koju skup ishoda učenja ima u HKO-u

Upisuje se numerička oznaka razine na kojoj se skup ishoda učenja nalazi u HKO-u. Dok su za razine kvalifikacija predviđene i podrazine (npr. 4.1 i 4.2), razine skupova ishoda učenja su: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Njihove opisnice predstavljaju minimalne uvjete za smještanje skupova ishoda učenja na pripadajuće razine HKO-a. Više razine skupova ishoda učenja uključuju niže razine u odgovarajućem profilu.

Razina skupa ishoda učenja dodjeljuje se skupu kao cjelini. Međutim, budući da u jednom skupu ishoda učenja ima obično više pojedinačnih ishoda učenja, u određenim slučajevima ne može se izbjeći analiziranje razina pojedinih ishoda učenja i njihov odnos prema razini čitavog skupa. Razina skupa određuje se na način da se sagleda skup u cjelini, obrazovno područje kojem pripada, specifičan kontekst te način provjere.

Prijedlog obujma skupa ishoda učenja

Svaki skup ishoda učenja određen je obujmom koji označava prosječno ukupno utrošeno vrijeme (uključujući neposredan rad, samostalne aktivnosti studenta ili polaznika i vrednovanje) koje je potrebno za stjecanje skupa ishoda učenja, odnosno kvalifikacije. U visokom obrazovanju izražava se ECTS bodovima. Jedan ECTS bod predstavlja 30 sati procijenjenog prosječno utrošenog studentskog rada pri ostvarivanju ishoda učenja. Prelaskom na takav sustav bodovanja objedinjuje se vrijeme koje student ili polaznik provodi u izravnom poučavanju s vremenom koje je predviđeno za samostalno učenje te s vremenom potrebnim za vrednovanje.

Skupovi ishoda učenja mogu biti u rasponu od 1-10 ECTS bodova. Predlagatelj standarda kvalifikacije procjenjuje unutar ovog raspona primjeren broj bodova s obzirom na skup ishoda učenja budući da obujam skupa ishoda učenja u konačnici ovisi o specifičnosti sektora.

Minimalni obujam jednog skupa ishoda učenja je 1 ECTS bod te treba biti izražen kao cijeli broj, što je u skladu s preporukama Europske komisije.

Popis ishoda učenja

Preporuča se da pojedinačni skup ishoda učenja standarda kvalifikacije sadrži 2 do maksimalno 5 ishoda učenja, koji čine logičnu cjelinu te su povezani međusobno i s nazivom skupa.

Ishodi učenja (engl. Learning Outcomes) su kompetencije koje je osoba stekla učenjem i dokazala nakon postupka učenja.

Ishodi učenja u HKO-u prikazuju se kroz znanja, spoznajne vještine, psihomotoričke vještine, socijalne vještine te pripadajuću samostalnost i odgovornost.

Imajući u vidu da standard zanimanja sadrži popis svih poslova koje pojedinac obavlja u određenom zanimanju i popis kompetencija potrebnih za njihovo uspješno obavljanje, pri izradi standarda kvalifikacije povezanih sa standardima zanimanja treba krenuti od skupova kompetencija. Predložena kvalifikacija i njezini skupovi ishoda učenja trebaju polaziti od ključnih poslova koje pojedinac mora biti u stanju obavljati na svom radnom mjestu, a koji su sastavni dio standarda zanimanja. Uz to treba razmotriti na koji način kvalifikaciju treba strukturirati da bi u optimalnom omjeru bilo predviđeno stjecanje temeljnih stručnih znanja i razvoj odgovarajućih praktičnih vještina.

Kada se predlaže standard kvalifikacije čija je uloga i nastavak obrazovanja, pri izradi popisa ishoda učenja treba krenuti od uvjeta pristupanja koji su navedeni u standardima kvalifikacija koje se stječu završetkom obrazovnih/studijskih programa kojima se predviđa nastavak obrazovanja.

U ishodima učenja treba jasno navesti što polaznik mora znati ili moći napraviti da bi se smatrao kompetentnim nakon provedenog vrednovanja postignuća. Ishode učenja treba osmisliti tako da se njihovim spajanjem u skup može jasno prepoznati postignuće u učenju za koje će polaznik dobiti bodove na odgovarajućoj razini. Ishodi trebaju pružiti odgovor na pitanje: Što će polaznici znati, razumjeti ili moći učiniti kao rezultat ovog iskustva učenja? Odgovori u obliku navoda koji izražavaju rezultate procesa učenja zapravo su ishodi učenja.

Preporuke za izradu ishoda učenja

Postoji iscrpna literatura o tome kako pisati ishode učenja. Ovdje izdvajamo samo nekoliko preporuka kojih se potrebno držati pri izradi ishoda učenja i njihovom povezivanju u smislene cjeline, skupove ishoda učenja i standarde kvalifikacija.

- Kada izrađujete jedan prijedlog standarda kvalifikacije, razmislite o cijeloj vertikali skupova ishoda učenja jednog profila. Tako ćete lakše ocijeniti kompleksnost, odnosno razinu skupova ishoda učenja koje smještate u odgovarajuće standarde kvalifikacija. To ne znači da skupovi ishoda učenja jednog profila trebaju postojati na svih osam razina. Na određenim razinama moguće je ne predvidjeti skupove ishoda učenja nekog profila.
- Kod izrade skupova ishoda učenja vodite računa da ishodi odgovaraju opisnicama ishoda učenja iz Dodatka A Zakona o HKO-u.
- Razina se dodjeljuje skupovima ishoda učenja, ne pojedinačnim ishodima učenja. Pojedinačni ishodi učenja unutar jednog skupa ishoda učenja, koliko god je moguće, trebaju odgovarati razini tog skupa. Međutim, preporučujemo izbjegavati čisto mehanički pristup koji podrazumijeva dodjeljivanje razine pojedinačnim ishodima učenja te traženje prosječne vrijednosti. Razina skupa ovisi o kompleksnosti obrazovnog područja, konteksta te o načinu provjere ishoda učenja.
- Kod zapisa ishoda učenja preporučujemo korištenje Bloomove taksonomije, koliko god je to primjenjivo. Međutim, izbjegavajte formalno primjenjivanje aktivnih glagola bez promišljanja o kontekstu i sadržaju samog ishoda učenja te pripadajućim načinima provjere. Primjerice, vrlo složen glagol tipičan za razinu 7 (npr. Kritički raspraviti nešto, ovisno o kontekstu može biti primjenjiv i za razinu 1.(npr. Kritički raspraviti boje na semaforu). Sam glagol nikada ne smije biti presudan za određivanje razine.
- U teoriji se svaki ishod učenja sastoji od aktivnog glagola koji upućuje na konkretnu aktivnost osobe (npr. Student će moći primijeniti), konteksta na koji se ta aktivnost odnosi (npr. Algoritme teorije grafova na probleme rasporeda), na način provjere (npr. Rješavanjem problemskog zadatka i izradom prototipa aplikacije), kao i na uvjete (materijalne i kadrovske) u kojima se takva aktivnost odvija ili provjerava. Međutim, da bi ishodi učenja bili što čitljiviji, nije potrebno eksplicitno zapisivati niti subjekt (učenik, student, pojedinac) niti način i kriterije provjere (uspješno/točno ili kriteriji s razinama u rubrici). Nadalje, vrlo često nema potrebe pisati niti uvjete, a ako se i zapisuju eksplicitno, tada ih nema smisla odvajati od konteksta. U cilju jednostavnije provedbe, preporučujemo da kontekst i uvjete zapisujete kao cjelinu, a tada se i taj zajednički dio često naziva također – kontekst. To znači da u zapisu ishoda učenja možemo uočiti dva temeljna dijela: aktivnost i kontekst na koji se odnosi.

Primjer: (~~Učenik će~~) (~~uspješno~~) objasniti teoriju Velikog praska.

Ishodi učenja više razine podrazumijevaju i u sebi uključuju ishode učenja niže razine koje stoga nije potrebno posebno zapisivati (npr. Zbrajanje i oduzimanje do 20 je uključeno u zbrajanje i oduzimanje do 100).

Upisom u Registar HKO-a provodi se povezivanje standarda kvalifikacija i njegovih skupova ishoda učenja s odgovarajućim standardima zanimanja i skupovima kompetencija, stoga se i od predlagatelja očekuje da to uzme u obzir prilikom izrade standarda kvalifikacija, pri čemu nije uvijek nužno da svi skupovi kompetencija standarda zanimanja budu pokriveni skupovima ishoda učenja standarda kvalifikacije (primjer je dan u Tablici 6.).

Tablica 6. Povezanost skupova ishoda učenja i skupova kompetencija

Povezanost skupova ishoda učenja i skupova kompetencija	SKUPOVI KOMPETENCIJA IZ STANDARDA ZANIMANJA				
	SKOMP-1	SKOMP-2	SKOMP-3	SKOMP-4	itd.
SKUPOVI ISHODA UČENJA					
SIU – 1	x				
SIU – 2		x		x	
SIU – 3			x		
SIU – 4			x		
itd.					

Uvjeti za pristupanje stjecanju skupa ishoda učenja

U ovom odjeljku moguće je pobliže objasniti uvjete potrebne za pristupanje stjecanju skupa ishoda učenja u smislu skupova ishoda učenja koji su preduvjet za pristupanje stjecanju pojedinom skupu ishoda učenja ili drugih uvjeta. Ako ne postoje takvi uvjeti, navodi se da su uvjeti jednaki uvjetima za pristupanje stjecanju kvalifikacije.

Materijalni i kadrovski uvjeti potrebni za stjecanje/vrednovanje skupa ishoda učenja

Opći materijalni i kadrovski uvjeti potrebni za stjecanje/vrednovanje skupa ishoda učenja trebaju biti sukladni propisima kojima se uređuje visoko obrazovanje i znanstvena djelatnost i osiguravanje kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Pod materijalnim uvjetima podrazumijevaju se uvjeti koji se odnose na prostor i opremu.

Pod kadrovskim uvjetima treba uz izbor na znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, znanstveno i nastavno radno mjesto navesti i (neobvezujuću) preporuku odgovarajućeg stupnja obrazovanja u znanstvenom odnosno umjetničkom području i polju za to radno mjesto.

Osim toga, predlagatelj treba navesti na koji se način skup ishoda učenja može steći. Dobar primjer je: „*Skup ishoda učenja može se ostvariti formalnim, neformalnim i informalnim učenjem*“ ili „*Skup ishoda učenja može se ostvariti formalnim učenjem, ali ne može se ostvariti neformalnim i informalnim učenjem*“.

U slučaju da se skup ishoda učenja može stjecati neformalnim i informalnim putem, ne treba navoditi nikakve uvjete. Kada se radi o stjecanju skupa ishoda učenja neformalnim putem, moguće je doista navesti i uvjete ako predlagatelj (ili povjerenstvo) vide potrebu za određenim uvjetima. Međutim, nema smisla navoditi ih ako je skup ishoda učenja moguće steći informalnim putem jer se takvo stjecanje prema svojoj definiciji ne odvija u organiziranim uvjetima.

Materijalni i kadrovski uvjeti potrebni za vrednovanje skupa ishoda učenja (samo ako se razlikuju od uvjeta za stjecanje)

Upisuje se samo u slučajevima ako se materijalni i kadrovski uvjeti potrebni za vrednovanje skupa ishoda učenja razlikuju od uvjeta za stjecanje.

U standardu kvalifikacije, primjerice, doktora dentalne medicine, za većinu skupova ishoda učenja bit će propisani kontrolirani uvjeti stjecanja ishoda učenja dok će, s druge strane, za sveučilišnog magistra engleskog jezika i književnosti kod većeg broja skupova ishoda učenja biti prihvatljivo stjecanje

kompetencija neformalnim ili informalnim putem. U tom slučaju ključno je istaknuti materijalne i kadrovske uvjete potrebne za vrednovanje takvog skupa ishoda učenja.

Postupak i primjer vrednovanja skupa ishoda učenja

Treba voditi računa da se u ovoj rubrici navede mogući postupak vrednovanja skupa ishoda učenja koji će se potkrijepiti i primjerom.

TREĆE POGLAVLJE

Izrada pojedinačnog zahtjeva za upis skupa ishoda učenja

Predlagatelj može podnijeti i zasebno zahtjev za upis skupa ishoda učenja. Predlagatelj takvog skupa ishoda učenja, odnosno podnositelj zahtjeva za upis skupa ishoda učenja u Registar HKO-a koji se stječe visokim obrazovanjem podnosi zahtjev Agenciji za znanost i visoko obrazovanje na propisanom obrascu HKO_SIU_VO koji popunjava u elektroničkom obliku, putem aplikacije Informacijskog sustava Registra HKO-a pod nazivom Zahtjevi.

Zahtjev za upis skupa ishoda učenja sastoji se od dva dijela. U prvom dijelu (A dio obrasca) upisuju se opći podatci o predlagatelju zahtjeva. Drugi dio (B dio obrasca) predstavlja prijedlog skupa ishoda učenja.

U nastavku je osvrtno na podatke koje je potrebno navesti u prijedlogu skupa ishoda učenja (a nisu opisani u poglavlju Prijedlog skupova ishoda učenja koji se predlažu u sklopu standarda kvalifikacije).

Sektor kojem pripada skup ishoda učenja

Skupovi ishoda učenja koji se zasebno predlažu svrstavaju se, kao i standardi kvalifikacija, u sektore koji su za potrebe provedbe HKO-a utvrđeni Pravilnikom o Registru HKO-a.

Predlagatelj odabire sektor za koji smatra da najbolje odgovara sadržaju skupa ishoda učenja koji predlaže za upis u Registar HKO-a.

Npr.: Sektor VI. Strojarsstvo, brodogradnja i metalurgija

Područje/polje kojem pripada skup ishoda učenja (uključujući i po važećoj klasifikaciji ISCED FoET)

Predlagatelj unosi prijedlog područja/polja kojem pripada skup ishoda učenja na temelju pravilnika kojim se uređuju znanstvena i interdisciplinarna područja, polja i grane te umjetničko područje, polja i grane. Pojedini skup ishoda učenja, kao i pojedina kvalifikacija, mogu pripadati samo jednom području i polju. Također, predlagatelj treba odabrati područje/polje kojem pripada pojedini skup ishoda učenja po važećoj klasifikaciji ISCED FoET.

Naziv i šifra standarda kvalifikacija za koje se predlaže skup ishoda učenja (ako je primjenjivo)

Skup ishoda učenja može se predložiti kao dio standarda kvalifikacije upisanog/upisanih u Registar HKO-a. U tom slučaju predlagatelj ovdje navodi naziv i šifru standarda kvalifikacije iz Registra HKOa.

Ako se skup ishoda učenja predlaže kao samostalan skup ishoda učenja u Registru HKO-a, ovdje nije potrebno ništa navoditi.

Skup kompetencija za koji se predlaže skup ishoda učenja

Zahtjev za upis skupa ishoda učenja može se zasebno podnijeti samo ako u Registru HKO-a postoji skup kompetencija za koji se predlaže skup ishoda učenja. Ovdje se unosi poveznica na odgovarajući skup kompetencija.

OBRAZAC ZA IZRADU POZITIVNOG MIŠLJENJA PRAVNE OSOBE KOJA JE
POTENCIJALNI IZVODITELJ PROGRAMA KOJIM BI SE STJECALA PREDMETNA
KVALIFIKACIJA O PRIJEDLOGU STANDARDA KVALIFIKACIJE

_____ suglasan/o/a je s predloženim standardom.
(naziv predlagatelja)

Označiti odgovarajuću tvrdnju:

- a) Sudjelovali smo u izradi standarda kvalifikacije.
- b) Detaljno smo analizirali prijedlog i u potpunosti ga podržavamo.

Obrazloženje:

Planiramo uskladiti svoj studijski program s predloženim standardom kvalifikacije do _____ .

U _____ , _____ . godine.

(Mjesto i datum)

MP _____ Potpis ovlaštene osobe

OBRAZAC ZA IZRADU NEGATIVNOG MIŠLJENJA PRAVNE OSOBE KOJA JE
POTENCIJALNI IZVODITELJ PROGRAMA KOJIM BI SE STJECALA PREDMETNA
KVALIFIKACIJA O PRIJEDLOGU STANDARDA KVALIFIKACIJE

_____ nije suglasan/o/a s predloženim standardom.

(naziv predlagatelja)

Smatramo da (označiti odgovarajuću tvrdnju, navesti obrazloženje i alternativni prijedlog):

1. Naziv predloženog standarda kvalifikacije ne odražava ishode učenja i glavne karakteristike kvalifikacije.

Obrazloženje i alternativni prijedlog:

2. Nije vidljiva opravdanost uvođenja i uloga kvalifikacije.

Obrazloženje i alternativni prijedlog:

3. Standard kvalifikacije nije povezan s odgovarajućim standardom zanimanja ili standardima zanimanja.

Obrazloženje i alternativni prijedlog:

4. Ne slažemo se s odabirom sektora.

Objasnite i alternativni prijedlog:

5. Područje/polje kojem pripada kvalifikacija za koju se predlaže standard nije odgovarajuće.

Objasnite i alternativni prijedlog:

6. Odabir razine ne odgovara predloženim skupovima ishoda učenja u skladu s opisnicama iz Dodatka A Zakona o HKO-u te nije u skladu s čl. 7. Zakona o HKO-u.

Objasnite i alternativni prijedlog:

7. Predloženi obujam ne odgovara standardu kvalifikacije.

Objasnite i alternativni prijedlog:

8. Nije opravdano ovu kvalifikaciju predložiti kao cjelovitu/djelomičnu.

Objasnite i alternativni prijedlog:

9. U popisu obveznih skupova ishoda učenja nedostaje određeni skup ishoda učenja za koji smatramo da treba biti obvezan ili neki od predloženih skupova smatramo suvišnim za minimalni standard, odnosno u popisu neobveznih skupova ishoda učenja nedostaje određeni skup ishoda učenja za koji smatramo da treba biti ponuđen ili za neki od predloženih neobveznih skupova ishoda učenja smatramo da nije primjeren standardu.

Objasnite i alternativni prijedlog:

10. Uvjeti za pristupanje stjecanju kvalifikacije nisu odgovarajući.

Objasnite i alternativni prijedlog:

11. Uvjeti za stjecanje kvalifikacije nisu odgovarajući.

Objasnite i alternativni prijedlog:

12. Prijedlog datuma revizija standarda kvalifikacije nije primjeren.

Obrazloženje i alternativni prijedlog:

U _____, _____ godine.

(Mjesto i datum)

MP

Potpis ovlaštene osobe
